

SİMİT ve PEYNİR'le BİLİM İNSANI ÖYKÜLERİ

Norman
Ira
Platnick

(1951-2020)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözülü

Yıl 1960. ABD'nin Batı Virginia eyaletindeki küçük bir orman kasabasında, Platnick ailesinin bahçesindeyiz. Norman, meyve ağaçlarının yıllık bakımını yapan annesine yardım ediyor.

İçeride doğru uzayan şu ceviz dalını budamalı. Norman, kulübeden budama makasını getirir misin? Norman, beni duyuyor musun?

Hı? Hemen getireyim anne. Burada ağ ören bir örümcek var da onu izliyordum. Çok hoş...

Küçük çocuk ama örümcekten korkmuyor. Hayret!

Ağına takılıp kalacak kadar da küçük değil ki. Durduk yere niye korksun örümcekten?

Kulübede budama makasını ararken...

Hımm... Işık çok az. Makası ararken nereye dokunduğuma dikkat etmeliyim.

Kulübedeki bir örümceğin, parmağımın ucunu akşam yemeği sanmasını da beni yuvasına tehdit olarak görmesini de istemem.

Norman budama makasını annesine götürdüğünde ona kulübede gördüğü ağları anlatır.

Farkındayım ama o örümcekler asla görmek istemediğim birtakım haşerelerle besleniyor. Bu yüzden varlıklarından memnunum Norman.

Aferin Norman. Örümcek, ağına bir böceğin takılmasını çok uzun süredir bekliyorsa karnı açlıktan zil çalıyor. Ağa dokunup ağzını daha da fazla sulandırmamalı.

Hem o hem de yanlışlıkla kenara köşeye kısıtıp kendini savunmak zorunda bırakmamalı.

Aa, örümcekler de haşere yani böcek değil mi?

Hayır, böcek değil. Tüm çok sevimli canlılar olmasa da örümceklerin bit, pire, sivrisinek, gibi zararlı olabilen böceklerle aynı kefeye konamayacağını düşünüyorum.

Konu bazı örümceklerin yararlarından açılınca annesi Norman'a avlanmak için ağ örmek yerine avlarının üzerine sığınan örümceklerden bahseder. Hatta bu örümcekleri bahçedeki domateslere dadanan zararlı böcekleri avlarken gözleyebileceğini de ekler.

Saatlerdir beklediğim an galiba geldi.

Sığınan örümcek sessizce yaklaştı... Gözleri avının üzerinde... Bacakları gergin...

Deminden beri kemirdiği domates kabuğu, bu tarım zararlısının son öğünü olacak gibi!

Güm güm! Güm güm! Çok heyecanlı ama ben bakamayacağım galiba.

Ha ha ha! Tamam, sen bakma. Ben sahne bitince söylerim.

Norman karşılaştığı böcek ya da örümcekleri dikkatle inceliyor, sonra eve koşup ansiklopedileri karıştırıyor ve hangi tür olduklarını anlamaya çalışıyordu. Evdeki ansiklopediler yetersiz kaldığında okul ve kent kütüphanesinde bu canlılar için özel olarak yazılmış kitaplara başvuruyordu. Meraklı, çalışkan, okumayı seven ve derslerinde son derece başarılı bir öğrenciydi. Fen bilimleri öğretmeni, Norman'ın yeteneklerini fark edince üniversitede biyoloji bölümüne erkenden kabul edilmesi konusunda ona destek oldu.

Okul arkadaşlarıyla paylaştıkları yurt odasında...

Hey Norman, *Hücre Biyolojisi* kitabım sende olabilir mi?

Aa! Olabilir Roy. Dün türünü bilmediğim bir örümcek görüp kavanoza koymuş, kapağını bulamayınca da elime geçen ilk kitabı kapak olarak kullanmışım. Getireyim...

Üniversite hayatı ne güzel.

Yaşı okul arkadaşlarından küçük olduğu hâlde belli ki Norman gayet iyi uyum sağlamış.

Ben kitabı değiştirirken kaçmaya kalkma, olur mu ufaklık? Laboratuvarıda türünü öğrenip birkaç fotoğrafını da çektikten sonra seni dün bulduğum yere bırakacağım.

Ha hal Duvarına Örümcek Adam posterini asmış.

İlk Örümcek Adam çizgi romanının 1962'de yayımlandığı yazıyor. Belki Norman'ın örümceklere ilgi duymasında bu süper kahramanın da etkisi olmuştur.

Norman, pek az bilinen bir örümcek cinsini inceleyen teziyle doktorasını tamamladı. Dünyanın en zengin böcek ve örümcek koleksiyonlarından birine sahip olan Amerikan Doğa Tarihi Müzesi Entomoloji Bölümünde küratör yardımcısı olarak çalışmaya başladı.

İşte hayalimdeki iş!

Rica etsem küratör sözcüğünün anlamına bakabilir misin?

Müze, sergi, kütüphane gibi yerleri yöneten ve oralarda gerçekleştirilen etkinlikleri düzenleyen kişilere küratör denir.

Kısa süre sonra küratörlüğe terfi etti. Bu görev sayesinde Şili'den Avustralya'ya, Küba'dan Yeni Zelanda'ya uzanan geniş bir coğrafyada henüz kayıt altına alınmamış örümcek türlerini bulup bilimsel olarak tanımlamak üzere keşif gezileri düzenledi.

Kıpırdama ve biraz gülümse sekiz bacaklı dostum. Sana bir isim vereceğiz ve yakında ünlü olacaksın.

Oh, ne iyi. Örümcek keşfedeceğim diye dünyayı gezmiş!

Ha ha ha!

Norman Platnick yaklaşık 50 yıllık kariyeri boyunca sayısız örümcek türünü tanımlayıp sınıflandırdı. Örümcekler üzerine yüzlerce bilimsel makalenin yanı sıra ikisi çocuklara yönelik altı kitap yazdı. Örümcek bilimine yaptığı en büyük katkı ise Dünya Örümcek Kataloğu adını verdiği ve internet üzerinden dünyadaki tüm örümcek araştırmacılarının hizmetine sunduğu çok kapsamlı arşiv çalışmasıdır.

Dünyadaki tüm örümcek türleri vardır o katalogta herhâlde.

Bilinen tüm örümcek türleri diyelim. Dünyada kim bilir kaç örümcek türü bir örümcek araştırmacısı tarafından keşfedilmeyi bekliyordur.

Örümcekler konusunda en büyük otorite olan Norman Platnick' in bilim dünyasındaki lakabı "Gerçek Örümcek Adam" idi.

Öyleyse biz de Gerçek Örümcek Adam'a...

...kocaman bir teşekkür ediyoruz.